

## ”Våga ta diskussionen om löneskillnader hemma”

**Högre frånvaro och färre arbetade timmar påverkar livsinkomsterna för kvinnor. Därför måste fler par prata om pengar hemma vid köksbordet – särskilt eftersom hälften av alla äktenskap bryts upp. Det skriver Emma Persson, privatekonom hos Länsförsäkringar.**

**En del försöker idag hävda** att löneskillnaderna mellan kvinnor och män är på väg att försvinna. Enligt siffror från Medlingsinstitutet har kvinnor numera nästan samma lön som män. Men måttet lön ger en felaktig bild av verkligheten. Att med den statistiken som bevis försöka hävda att den ekonomiska ojämställdheten inte längre finns är inte bara felaktigt, den kan vara direkt skadlig för jämställdheten. Det relevanta måttet att titta på är istället inkomst.

Enligt siffror från Medlingsinstitutet har kvinnor 95,3 procent av männens lön. Man menar därmed att de oförklarade löneskillnaderna är mycket små. Det må så vara, men jag tycker inte att det är det relevanta måttet. Det viktigaste att titta på är inkomst, ett mått som tar hänsyn till att kvinnor arbetar färre timmar än män.

**Enligt nyss publicerade siffror** från SCB har kvinnor 76,7 procent av männens sammanräknade förvärvsinkomst och kan i genomsnitt kvittera ut 68 procent av mäns pension. Det är ingen liten skillnad och den kan inte ignoreras.

Skillnaden i inkomst och livsinkomst beror på flera saker. Kvinnor tar större andel av föräldraledigheten, arbetar i större utsträckning deltid, är mer sjukskrivna och tar generellt ett större ansvar för det oavlönade hushållsarbetet. I debatten blir det ofta en diskussion om vad detta beror på – är det strukturella orsaker eller frivilliga livsval?

Det är absolut en intressant diskussion, men det är viktigt att också ta nästa steg – att se konsekvenserna av detta faktum och fokusera på att hantera dem.

Det handlar mycket om kunskap. Studier visar att många inte har koll på vilka konsekvenser deltidsarbete idag får för ekonomin senare i livet. Det ska så klart stå alla fritt att välja att jobba deltid, men det är viktigt att man är medveten om följderna. I det korta perspektivet kan ett val att kvinnan går ner till deltid under småbarnsåren inte verka så dramatiskt, men detta kan få stora konsekvenser för löneutvecklingen och därmed livsinkomst.

**En lägre inkomst leder ofrånkomligen** till lägre pension. Nästan hälften av äktenskapen i dag slutar i skilsmässa och den part som frivilligt tagit ett större ansvar för hemmet kan ofrivilligt se hur de pengar som hushållet som helhet tjänade under småbarnsåren plötsligt följer med den som fortsatte karriären i full fart. Och även i äktenskap som håller livet ut är den ekonomiska makten tydligt hos den ena parten. Också det påverkar jämställdheten negativt, för att inte tala om vad det kan göra med relationen.

Banker och andra institutioner i samhället har ett visst ansvar för att bidra till merinformerade val som leder till ökad ekonomisk jämställdhet. Det allra viktigaste

är dock att våga prata om pengar hemma vid köksbordet. Allt för många känner sig osäkra kring frågor som rör ekonomi och vill inte ta upp en diskussion kring ett ämne man inte känner att man behärskar. Att gå tillsammans till en professionell rådgivare kring ekonomiska frågor kan vara ett sätt. Att sitta ner en kväll tillsammans och fundera över hur livssituationen egentligen ser ut kan vara ett annat. Om den ena exempelvis arbetar deltid för att ta ett större ansvar för hemmet är det rimligt att åtminstone väcka frågan om hur hushållets gemensamma resurser ska fördelas – både tidsmässiga och ekonomiska.

**Varje situation är unik**, men tre snabba tips som kan skapa mer ekonomiskt jämlika relationer är:

1. Ge bort en del av pensionen eller kompensera på andra sätt den som på grund av deltidsarbete har en lägre inkomst.
2. Ta reda på om tjänstepensionen är giftorättsgods.
3. Se till att ni delar på hushållsutgifterna på ett sätt som gör att båda har råd med ett eget sparande som, om man är gifta, skrivs till enskild egendom.

**Ekonomiska förutsättningar är** en av de allra viktigaste frågorna för ett mer jämställt samhälle. Mycket måste ske på alla nivåer, men den viktigaste debatten tar vi hemma vid köksbordet. Vi måste våga börja prata pengar – för relationens skull. Vi lever i ett av världens mest jämställda länder, men även vi har mycket jobb kvar att göra. Ett stort steg tar vi själva hemma vid köksbordet. Våga lyfta frågan om pengar och ta hjälp av proffs om det behövs. Så bygger vi tillsammans ett mer jämställt samhälle – och det vinner alla på.

**Emma Persson**  
privatekonom, Länsförsäkringar